

Accountantsverslag 2022

Gemeente Waterland

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Aan de raad van gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA Monnickendam

4 juli 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van gemeente Waterland voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2022.

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met onze overeenkomst d.d. 3 mei 2021, onze opdrachtbevestiging d.d. 29 september 2022 en ons controleplan 2022 d.d. 26 september 2022.

Wij realiseren ons dat de toonzetting van het accountantsverslag kritisch kan overkomen. Dit is inherent aan de aard van de rapportage, waarbij wij vooral ingaan op het verbeterpotentieel binnen de gemeente. Wij willen wij graag onze complimenten en waardering overbrengen aan de ambtelijke organisatie. In ons tweede controlejaar waren er duidelijke en concrete verbeteringen zichtbaar in de kwaliteit en tijdigheid van het jaarrekeningdossier. Tevens was het aantal bevindingen fors lager dan voorgaand jaar. Hierdoor hebben wij de controle efficiënt en zonder veel aanvullende vragen kunnen uitvoeren. Ook hebben wij een hele constructieve en fijne samenwerking ervaren, waarbij aan beide zijden ruimte was om onze argumenten te delen en af te wegen.

De controlebevindingen in deze rapportage zijn besproken met de ambtelijke organisatie, de portefeuillehouder Financiën en met de Auditcommissie.

Mocht u naar aanleiding van ons accountantsverslag nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
Q-Concepts Accountancy B.V.

Drs. E.E.T.M. Kalnenek RA

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen bij onze oordeelsvorming

1. Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven

Wij zijn voornemens om een goedkeurende [controleverklaring](#) af te geven bij de jaarrekening 2022 op zowel het aspect getrouwheid als het aspect rechtmatigheid. Dit wil niet zeggen dat er geen fouten en onzekerheden zijn, maar wel dat deze onder de drempel zijn gebleven die door de gemeenteraad aan ons is meegegeven.

2. Alle controleverschillen zijn gecorrigeerd in de jaarrekening

Bij onze controle hebben wij een zeer beperkt aantal onjuistheden geconstateerd. Tevens was het afsluitdossier gedetailleerd en compleet. Deze positieve constatering geven een indicatie dat de financiële administratie en het afsluitingsproces op een goede wijze zijn ingericht en uitgevoerd. Dit is een compliment voor de inzet en werkzaamheden van de medewerkers en adviseurs tijdens de jaarafsluiting. Alle [controleverschillen](#) boven onze rapporteringstolerantie van € 53.000 zijn in de jaarrekening gecorrigeerd.

3. Geen onrechtmatigheden bij aanbesteding

Op basis van een volledige spendanalyse over de afgelopen 48 maanden heeft de VIC geconstateerd dat in 2022 geen aanbestedingen hebben plaatsgevonden in strijd met [Europese aanbestedingsregels](#). De onrechtmatige aanbesteding voor de vernieuwbouw van de Havenrakkers werkt niet door in ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente.

4. Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke [schattingen](#). We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 hoofdzakelijk beoordeeld als evenwichtig.

5. Prestatielevering van inkopen volledig kunnen vaststellen

Wij hebben geconstateerd dat de (vaststelling van de) [prestatielevering](#) van inkopen niet altijd zichtbaar in het proces wordt vastgelegd. Dit is bevestigd vanuit de werkzaamheden van de VIC. Het is dit jaar wel mogelijk gebleken om achteraf de prestatielevering aan te tonen door de “prestatie-akkoord-verklaarders” (PAV’ers). Hierdoor resteert er geen onzekerheid meer die tot uitdrukking dient te komen in onze oordeelsvorming.

6. Prestatielevering van zorg niet volledig vastgesteld

Om de [prestatielevering](#) door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen. De totale onzekerheid als gevolg van het niet kunnen vaststellen dat de prestatielevering van de zorg heeft plaatsgevonden bedraagt € 0,7 miljoen.

7. Overschrijding kasgeldlimiet en renterisiconorm werkt niet door in ons oordeel

Zoals blijkt uit de paragraaf Financiering is in 2022 zowel de [kasgeldlimiet](#) als de renterisiconorm overschreden. In de kadernota Rechtmatigheid wordt een overschrijding van de kasgeldlimiet en renterisiconorm beschouwd als formele onrechtmatigheid die niet meetelt voor het oordeel van de accountant ten aanzien van de rechtmatigheid van jaarrekening. Daarnaast heeft provincie Noord-Holland als toezichthouder schriftelijk bevestigd akkoord te kunnen gaan met een tijdelijke overschrijding van beide normen.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen - interne beheersing

8. Concrete stappen gezet om interne beheersing te verbeteren

In onze managementletter hebben wij ons beeld gegeven op de [interne beheersing](#) van uw gemeente. Onze conclusie was dat er in 2022 goede en concrete stappen zijn gezet om de interne beheersing van de gemeente te verbeteren, zonder de kracht van een kleine organisatie te verliezen. De basis hiervan ligt vast in Visie interne controle 2022. In de praktijk is de uitkomst hiervan vaak dat er binnen het betreffende proces in de eerste lijn te weinig capaciteit aanwezig is om eenduidig de interne controle uit te voeren en te documenteren. Dit betekent niet dat er in opzet geen enkele vorm van interne controle in de eerste of tweede lijn aanwezig is, maar dat het knelpunt vaak zit in het structureel inzetten en zichtbaar documenteren van de uitvoering van deze controlewerkzaamheden. Gezien de omvang van en beperkte formatie binnen de gemeente begrijpen wij de fundamentele keuze die gemaakt is.

9. De samenwerking met de VIC verloopt prettig en constructief

Net als de afgelopen jaren hebben wij de samenwerking met de [VIC](#) als zeer prettig en constructief ervaren. Wij hebben geconstateerd dat de vastlegging van de VIC goed controleerbaar is, alsmede onderbouwd is met de juiste documenten. Wij zijn niet tot andere bevindingen gekomen dan de VIC.

10. Interne beheersing van project Galgeriet is sterk verbeterd

Wij hebben geconstateerd dat de interne beheersing van het project [Galgeriet](#) wezenlijk is verbeterd. Ondanks deze verbeteringen, blijven de financiële risico's van het project zeer omvangrijk. Alle gronden moeten nog worden geleverd, terwijl een belangrijk deel van de kosten reeds zijn gemaakt. Dit vraagt om een blijvende strakke financiële regie vanuit de gemeente op het project.

11. Operationele beheersing Sociaal Domein goed, financieel kan beter

De interne beheersing om de recht op zorg en uitkering vast te stellen binnen het [sociaal domein](#) is goed. Onze enige bevinding in dit domein is dat de prestatielevering van de zorg niet is geborgd in de organisatie zelf. De financiële beheersing binnen het sociale domein kan worden verbeterd. Er vindt achteraf een goede en uitvoerige interne controle plaats, maar de zichtbare interne beheersing in de eerste en tweede lijn ontbreekt.

12. Betere sturing noodzakelijk op vernieuwbouw Havenrakers

Wij hebben onze zorgen geuit over de interne beheersing vanuit de gemeente op de vernieuwbouw van [Havenrakers](#), alsmede over de samenwerking tussen de gemeente en OPSPOOR. Hiervoor zijn duidelijke kaders opgenomen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Waterland. Uit interne onderzoek van de gemeente blijkt dat deze kaders ontoereikend zijn ingevuld. Het college heeft inmiddels nader onderzoek laten uitvoeren en maatregelen aangekondigd om herhaling te voorkomen.

13. Beheersing van frauderisico's wordt goed opgepakt

Binnen uw gemeente is een start gemaakt met het inventariseren van [frauderisico](#) (factoren). Dit is een belangrijke stap in het expliciet beheersen van de risico's. Tevens is een weerbaarheidsonderzoek uitgevoerd met behulp van een extern bureau. De resultaten van dit onderzoek, alsmede de bijbehorende vervolgacties, worden op dit moment verder uitgewerkt. Wij hebben het college aangeraden om dit proces nog meer prioriteit te geven en het bewustzijn voor fraude en frauderisico's breed in de organisatie uit te dragen.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen bij uw financiële positie

14. De financiële positie blijft achter bij andere gemeenten

De [financiële positie](#) van uw gemeente vraagt aandacht, in het bijzonder ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang. De belangrijkste reden hiervan is de forse investering in het project Galgeriet. Dit heeft een nadelig effect of zowel de netto-schuldquote als de solvabiliteit. Na de verkoop van de gronden zal de financiële positie een ander beeld geven.

15. Weerstandsvermogen toereikend, maar subjectief

Het [weerstandsvermogen](#) is toereikend is om de geïdentificeerde risico's te dekken. Naar onze mening kan de bepaling van het weerstandsvermogen verder worden verbeterd. Tevens is de uitvoering van het [risicomanagementproces](#) nog in ontwikkeling.

16. De uitgaven in het sociaal domein waren lager dan gemiddeld

Uw [lasten per inwoner](#) voor het sociaal domein zijn fors lager dan gemiddeld voor andere gemeenten. Deze lagere kosten gelden voor alle dimensies binnen het sociaal domein. Hierbij merken wij wel op dat de kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet in 2022 fors zijn toegenomen. Deze toename is via een afzonderlijke begrotingswijziging doorgevoerd in de begroting 2023. In 2023 zijn de uitgaven per persoon gelijk aan het landelijk gemiddelde, maar fors hoger dan gemiddeld voor andere gemeenten met uw omvang.

17. Leesbaarheid van de programmaverantwoording

De jaarrekening 2022 is qua opzet en inhoud nagenoeg gelijk aan de jaarrekening 2021. Dit impliceert dat onze opmerkingen ten aanzien van de [leesbaarheid](#) en informatiewaarde in het accountantsverslag 2021 nog steeds van kracht zijn. Onze belangrijkste constatering is dat het in de programmaverantwoording ontbreekt aan concrete doelstellingen en kritische prestatie-indicatoren.

18. Leesbaarheid van de paragrafen

Voor de [paragrafen](#) geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde iets verbeterd is. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf. De leesbaarheid, inzichtelijkheid en informatiewaarde van de paragrafen zijn beperkt tot toereikend. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

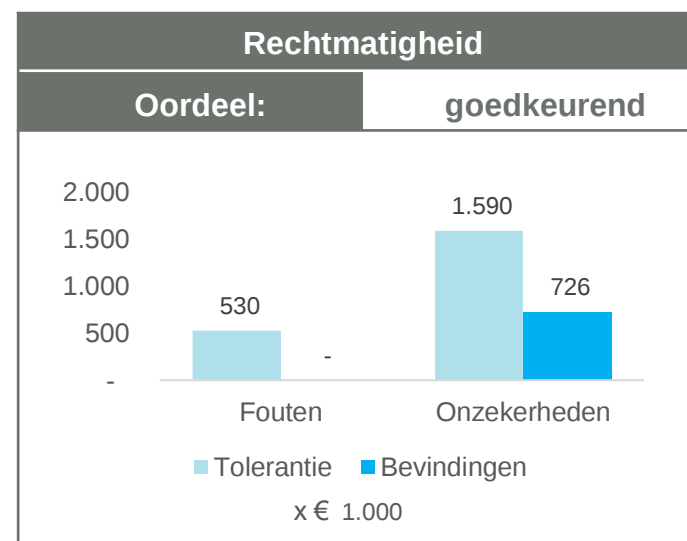
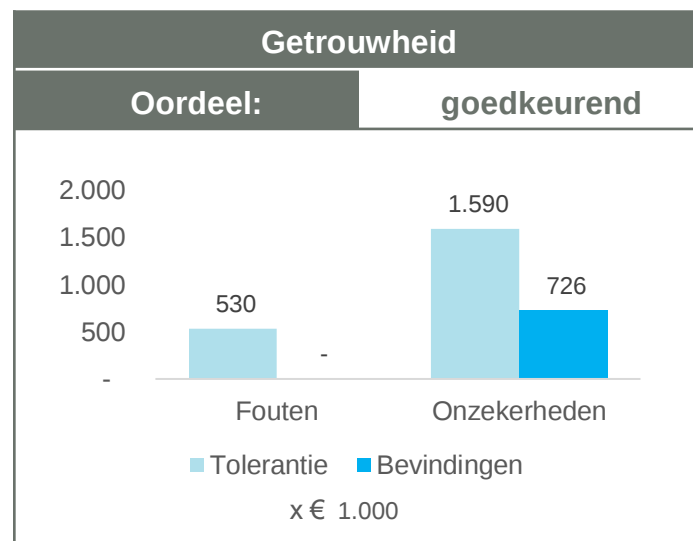

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2022

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2022 te verstrekken op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Dit wil niet zeggen dat er geen fouten en onzekerheden zijn, maar wel dat deze onder de drempel zijn gebleven die door de gemeenteraad aan ons is meegegeven. Een samenvatting van deze fouten en onzekerheden vindt u [hier](#).

De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van het auditplan 2022. Voor een nadere toelichting op de bevindingen, klik [hier](#).

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

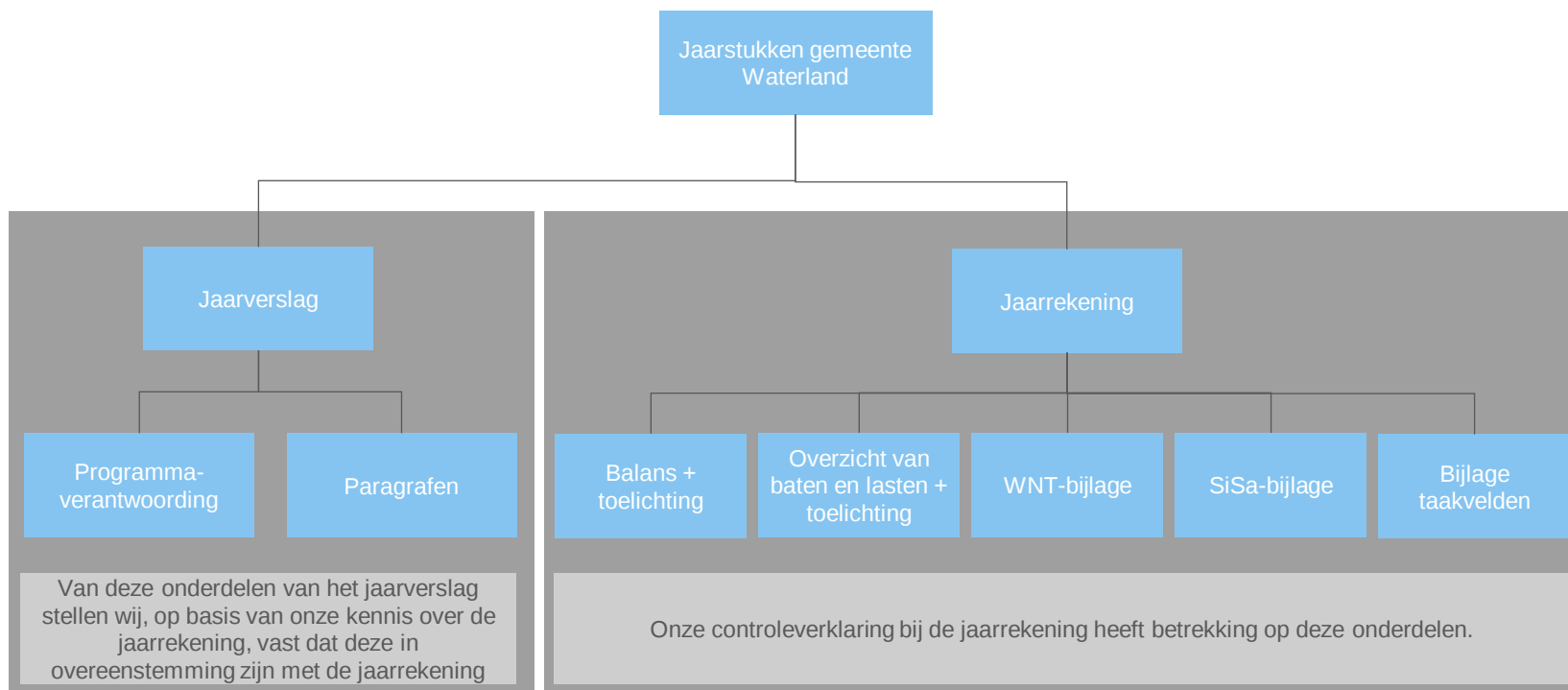
Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

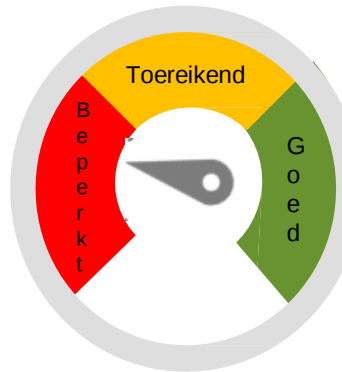
Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

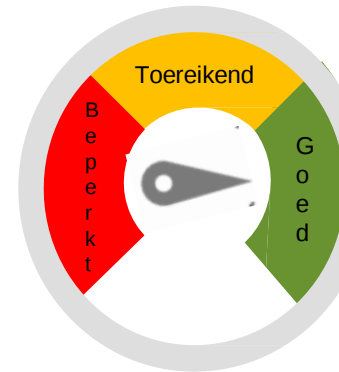
De informatiewaarde van uw paragrafen in de jaarrekening 2022 is verbeterd

Informatiewaarde is beperkt

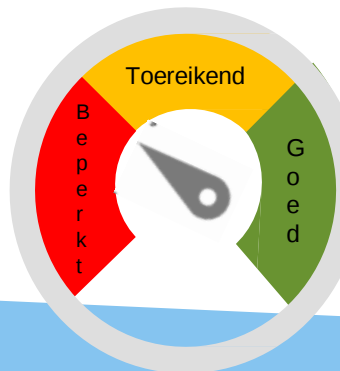
Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit raadspectief. De inzichtelijkheid is nog steeds beperkt, maar heeft de aandacht van college en auditcommissie. U vindt [hier](#) een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

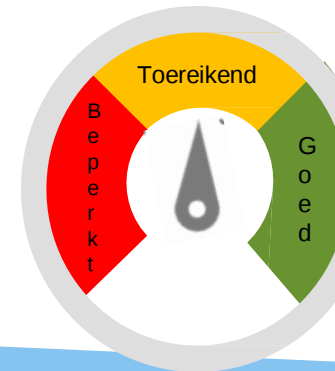
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Kwaliteit paragrafen verschilt, maar is over het algemeen beperkt tot toereikend

Nagenoeg alle verplichte informatie is in de paragrafen is opgenomen. De informatiewaarde van de paragrafen is naar onze mening verbeterd ten opzichte van 2021. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen in uw organisatie

Bijlagen

Inzichtelijkheid van de jaarstukken licht verbeterd

De jaarrekening 2022 is qua opzet en inhoud nagenoeg gelijk aan de jaarrekening 2021. Dit impliceert dat onze opmerkingen ten aanzien van de leesbaarheid en informatiewaarde in het accountantsverslag 2021 nog steeds van kracht zijn. Deze opmerkingen hebben we, samen met een korte toelichting op de aspecten die gewijzigd zijn, hieronder voor u samengevat:

- Ten opzichte van andere gemeenten, in het bijzonder met uw omvang, vinden wij dat de inleiding goed leesbaar is en in een beperkt aantal pagina's op een heldere wijze de structuur van en de bijzonderheden in de jaarstukken uiteen zet.
- In de programmaverantwoording ontbreekt het aan concrete doelstellingen en kritische prestatie-indicatoren. De (beleids)doelstellingen die zijn opgenomen in de programmaverantwoording zijn in de meeste gevallen algemeen van aard. Begrippen als “goed”, “gedegen” en “aantrekkelijk” worden niet concreet uitgewerkt in specifieke en meetbare doelstellingen waaraan een norm gekoppeld kan worden. Hierdoor is het voor de gebruiker van de programmaverantwoording niet goed mogelijk om een conclusie te trekken of het beleid heeft bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen. Naar onze mening is een belangrijke oorzaak hiervan dat de beleidsdoelstellingen zijn vertaald in activiteiten en (nog) niet naar resultaatgerichte doelstellingen. Wij raden u daarom aan om doelstellingen concreet te maken langs het SMART-principe en de voortgang van de realisatie op te nemen in de huidige PDCA cyclus.

- Wel zijn per programma de beleidsindicatoren opgenomen die afkomstig zijn van de website www.waar-staatje-gemeente.nl. Aan deze beleidsindicatoren zijn echter niet altijd normen gekoppeld, waardoor beperkt zichtbaar is of de resultaten positief zijn of bijsturing noodzakelijk is.
- Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is de tekstueel beschrijving van de doelstellingen per programma niet meer opgenomen. Hierdoor is de programmaverantwoording minder omvangrijk geworden, maar is de informatiewaarde niet verminderd.

Aspect	Oordeel	
	2022	2021
Inzichtelijkheid	Toereikend	Toereikend
Relatie beleid <> financiën	Beperkt	Beperkt
Gebruik van indicatoren	Beperkt	Beperkt

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (1/4)

Voor de paragrafen geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde iets verbeterd is ten opzichte van de jaarstukken 2021. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf. De leesbaarheid, inzichtelijkheid en informatiewaarde van de paragrafen zijn beperkt tot toereikend. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.

Hieronder hebben wij onze waarnemingen samengevat bij de verplichte paragrafen met enkele suggesties voor verbetering.

Lokale heffingen

Mede op basis van onze aanbevelingen is de paragraaf Lokale heffingen in de jaarstukken 2022 uitgebreid met een overzicht van de kostendekkendheid van alle leges, onderverdeeld naar titels. Hierdoor voldoet de paragraaf aan de eisen die het BBV eraan stelt. Daarnaast is een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland op basis van meerpersoonshuishoudens. Hiermee wordt voldaan aan het voorschrift in het BBV dat inzicht wordt gegeven in de lokale lastendruk in vergelijking tot andere vergelijkbare gemeenten.

Ten opzichte van vorig jaar is in de paragraaf Lokale Heffingen ook een expliciete berekening gemaakt van de kostendekkendheid van de rioolheffing en afvalstoffenheffing.

In beide gevallen is zichtbaar dat het kostendekkendheidspercentage exact 100% is. De reden hiervan is dat de berekening heeft plaatsgevonden na toevoeging of onttrekking aan de egalisatievoorzieningen. Om de werkelijke kostendekkendheid inzichtelijk te maken, is het echter noodzakelijk om voor de berekening geen rekening te houden met de mutaties in de voorzieningen.

Door de genoemde verbeteringen voldoet deze paragraaf aan de eisen die het BBV eraan stelt. In artikel 16 van de financiële verordening gemeente Waterland 2022 wordt als aanvullende eis gesteld dat wordt opgenomen de berekening van het rentepercentage voor de omslagrente voor het bepalen van de kostprijzen. Dit heeft echter niet plaatsgevonden.

Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen lijkt qua opzet en inhoud veel op de paragraaf in de jaarrekening van voorgaand jaar. Voor deze paragraaf geldt dat deze voldoet aan de bepalingen in het BBV. In de financiële verordening staan geen aanvullende inhoudelijke eisen voor deze paragraaf. Wel is opgenomen dat er minimaal iedere vijf jaar een onderhoudsplan wordt aangeboden per categorie kapitaalgoed. Het beheerplan civiele kunstwerken is uit 2017 en hiermee zes jaar oud. Derhalve raden wij u aan om in overleg te gaan met het college over herziening van dit beheerplan.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (2/4)

Weerstandsvermogen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een confrontatie van risico's en weerstandscapaciteit gemaakt. In de paragraaf zijn 13 risico's benoemd die zijn gekwantificeerd op hun maximale financiële risico en de kans dat ze zich voordoen. Wij hebben als onderdeel van de analyse van de financiële positie van de gemeente een [nadere beschouwing](#) gegeven over de opbouw en inhoud van de weerstandscapaciteit in de paragraaf.

De paragraaf geeft ook een beeld van de verplichte financiële kengetallen. Het BBV vraagt in deze paragraaf om een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Deze beoordeling is naar onze mening niet expliciet opgenomen. De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door meer (grafische) analyses op te nemen van het verloop van de (verplichte) kengetallen. In de tekst wordt nu herhaald wat er cijfermatig in de tabel staat. Wat de achterliggende reden is van bijvoorbeeld de afwijkingen ten opzichte van de verwachting van de netto-schuldquote en solvabiliteit wordt niet opgenomen. Hierdoor heeft de tekst beperkte informatiewaarde.

Financiering

De paragraaf Financiering is ten opzichte van voorgaand jaar niet gewijzigd. Dit houdt in dat wij nog steeds van mening zijn dat de paragraaf voldoet aan het BBV en de financiële verordening. De informatiewaarde kan echter verbeterd worden door het toevoegen van de toekomstige ontwikkeling van de schulden en aan het verplichte inzicht in de beleidsvoornemens ten aanzien van (het risicobeheer van) de financieringsportefeuille. Op dit moment is in de paragraaf wel gemeld dat hogere financieringslasten hun weerslag zullen hebben op de begroting, maar dit wordt niet concreet gemaakt.

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is in 2022 verbeterd in informatiewaarde en zelfkritische analyse. De organisatie durft zich meer dan voorgaand jaar een spiegel voor te houden. Daarnaast heeft het college een goede aanzet gemaakt voor de verplichte passage over de inspanningen ten aanzien van de Wet Open Overheid. Ook is invulling gegeven aan de aanvullende eisen die de raad aan deze paragraaf stelt in de financiële verordening.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (3/4)

Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden partijen is beperkt gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Ons advies om de uitwerking bij het Waterlandarchief in omvang te beperken is opgevolgd. De verplichte informatie over eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente is echter nog steeds niet bij alle verbonden partijen aanwezig.

Grondbeleid

In tegenstelling tot de andere verplichte paragrafen is de paragraaf Grondbeleid in 2022 inhoudelijk aangepast, mede naar aanleiding van de Beleidsregel nota grondbeleid gemeente Waterland 2022.

Naar onze mening voldoet de paragraaf na de aanpassingen in de basis aan de eisen die het BBV aan deze paragraaf stelt. In de nieuwe financiële verordening zijn geen aanvullende bepalingen opgenomen. In de paragraaf wordt echter geen informatie verstrekt over het project Galgeriet. Gezien het risicoprofiel van dit project en het feit dat het project inmiddels kenmerken heeft van een (deels) actieve grondexploitatie, achten wij het waardevol als deze informatie beschikbaar wordt gemaakt in de paragraaf Grondbeleid.

Hetzelfde kan gesteld worden voor de facilitaire projecten die in uitvoering zijn, zoals de woningbouwprojecten Stiereveld en Sportcomplex Marken.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (4/4)

Advies:

- Leg de inhoud van de paragrafen niet alleen langs de meetlat van het BBV, maar ook van de Financiële verordening.
- Versterk de koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.
- Voorzie kwantitatieve analyses van verklarende kwalitatieve analyses.
- Maak meer gebruik van grafieken en infographics.

Oordeel per paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen.

Paragraaf	Oordeel	Oordeel
	2022	2021
Lokale heffingen	<i>Beperkt</i>	<i>Beperkt</i>
Weerstandsvermogen	<i>Beperkt</i>	<i>Beperkt</i>
Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Toereikend</i>	<i>Toereikend</i>
Financiering	<i>Toereikend</i>	<i>Toereikend</i>
Bedrijfsvoering	<i>Toereikend</i>	<i>Beperkt</i>
Verbonden partijen	<i>Toereikend</i>	<i>Toereikend</i>
Grondbeleid	<i>Beperkt</i>	<i>Beperkt</i>

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid opgenomen boven de door u gestelde rapporteringstolerantie van € 53.000. Door op de bevinding te klikken krijgt u meer toelichting op de bevinding.

Getrouwheid		
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
1. Prestatielevering Jeugdwet	0	222
2. Prestatielevering Wmo	0	101
3. Prestatielevering PGB totaal	0	403
Totaal	0	726
Goedkeuringstolerantie	530	1.590

Rechtmatigheid		
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
5. Bevindingen bij getrouwheid	0	726
Totaal	0	726
Goedkeuringstolerantie	530	1.590

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Er is een overschrijding ontstaan in de zorgkosten

De totale kosten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen, maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg over 2022 bedragen € 9,2 miljoen. Dit is € 1,9 miljoen of 26,9% hoger dan de primaire begroting. Een belangrijk deel van deze toename is gedurende het jaar al gesignaleerd door het college en wordt gecompenseerd door een aanvullende uitkering vanuit het Rijk. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de begrote uitgaven bij de tussenrapportages van € 1,5 miljoen. De werkelijke overschrijding is derhalve € 0,4 miljoen hoger dan verwacht.

Taakveld	Begroting primaire 2022 (x €1.000)	Begroting bijgesteld 2022 (x €1.000)	Realisatie 2022 (x €1.000)	Realisatie 2021 (x €1.000)
18- PGB	219	219	182	194
18- overig	3.434	4.867	5.138	3.892
18+ PGB	198	198	221	231
18+ overig	3.366	3.461	3.618	3.453
Totaal	7.217	8.745	9.159	7.770

Binnen het zorgdomein is eenzelfde zichtbaar beeld zichtbaar in de kosten van de maatwerkvoorzieningen aan volwassenen en de kosten voor de voorzieningen aan minderjarigen.

De kosten ten behoeve van volwassenen bedragen € 3,8 miljoen en komen ongeveer € 0,2 miljoen hoger uit dan de bijgestelde begroting. De reden hiervoor is in het bijzonder de noodzakelijke externe inhuur in verband met een ingediend bezwaar tegen een beschikking. Daarnaast bleek het noodzakelijk om (duurdere) zorg in te kopen bij een niet gecontracteerde partij.

De kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn eveneens € 0,2 miljoen hoger dan verwacht in de bijgestelde begroting. Deze toename is veroorzaakt door betaalde compensatie voor de leegstandskosten bij De Koppeling, alsmede door een verschuiving van relatief goedkope zorgindicaties naar duurdere en langdurigere zorgtrajecten.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd in vergelijking met andere gemeenten

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd

Op de volgende [pagina](#) hebben wij een visuele weergave gegeven van uw werkelijke lasten uit de jaarrekening 2021 in vergelijking met andere gemeenten in de provincie Noord-Holland, gemeenten met dezelfde omvang als die van u en van het gemiddelde voor Nederland. Hetzelfde hebben wij gedaan voor de lasten in de begroting 2023.

Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein, zowel in de begroting als in de jaarrekening, fors lager zijn dan gemiddeld voor andere gemeenten. Dit geldt zowel voor de vergelijking met gemeenten met uw omvang, in de provincie Noord-Holland en landelijk. Deze lagere kosten gelden voor alle dimensies binnen het sociaal domein. Hierbij merken wij wel op dat de kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet in 2022 fors zijn toegenomen. Deze toename is via een afzonderlijke begrotingswijziging doorgevoerd in de begroting 2023. In 2023 zijn de uitgaven per persoon gelijk aan het landelijk gemiddelde, maar fors hoger dan gemiddeld voor andere gemeenten met uw omvang.

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd in de tijd

Gezien de ontwikkeling in de kosten binnen het sociaal domein, hebben wij deze verder geanalyseerd in de tijd. Op de volgende [pagina](#) hebben wij deze analyse visueel gemaakt. Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein in 2022 fors zijn toegenomen. De reden hiervan is reeds op de vorige pagina vermeld. Omdat de hoge uitgaven in de jeugdzorg niet incidenteel zijn, zijn deze via een afzonderlijke begrotingswijziging doorgevoerd in de begroting 2023.

Bij de uitvoering van de Participatiewet zijn de verwachte gemiddelde kosten in 2023 juist veel lager dan de werkelijke kosten in 2022. Daarnaast vertonen deze kosten de afgelopen jaren een grillig karakter. Wij zien dit beeld ook bij andere gemeenten in Nederland. De reden is dat in 2020 hoge uitgaven zijn gedaan in het kader van COVID-19. In 2022 zijn daarnaast hoge uitgaven gedaan voor de opvang van vluchtelingen. Op basis van onze ervaring tot op heden lijkt de daling in 2023 echter aan de hoge kant.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

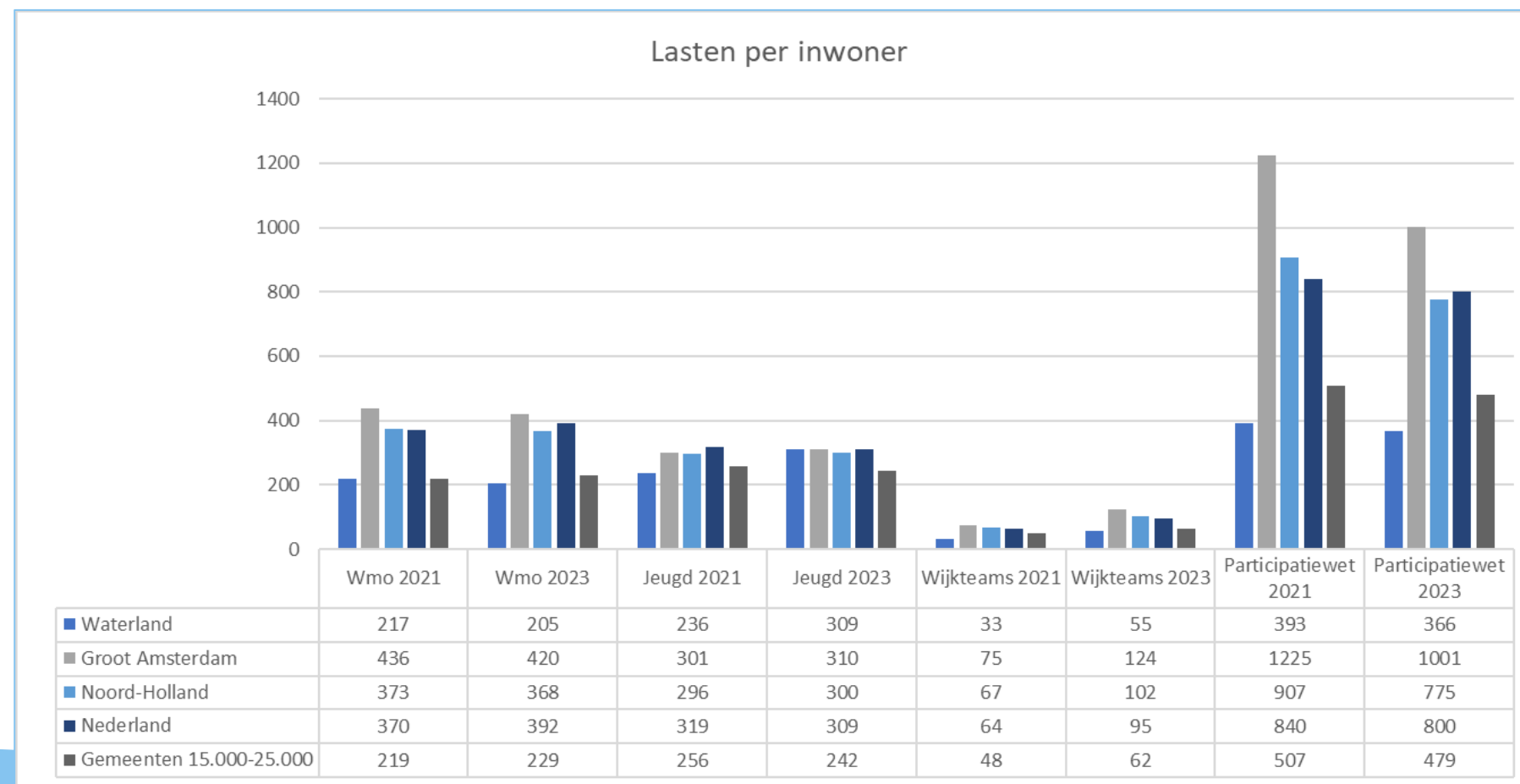
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner in vergelijking

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

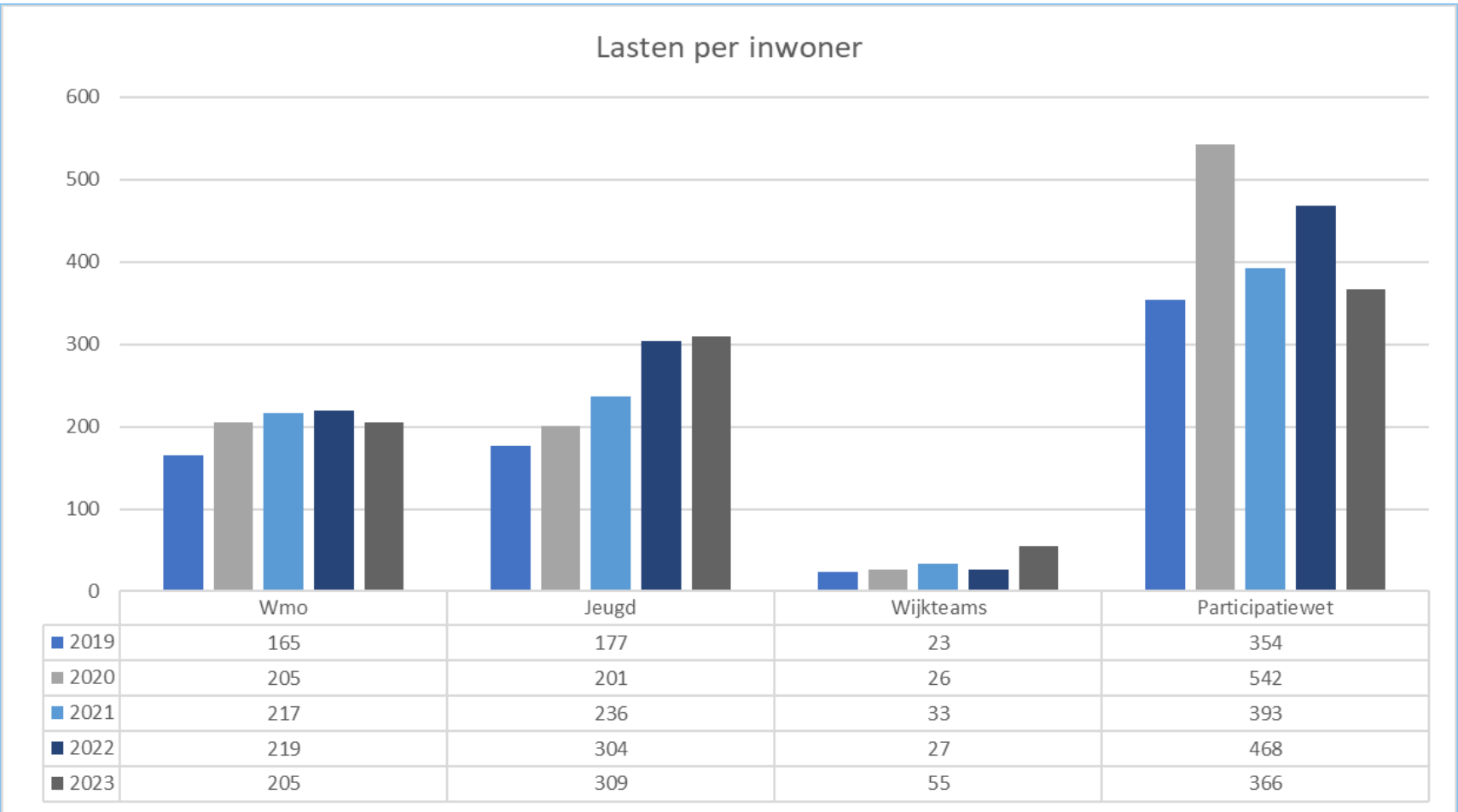
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner in de tijd

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Interne beheersing binnen het sociaal domein heeft prioriteit

Financiële beheersing binnen sociaal domein kan beter

De afgelopen jaren hebben vooral in het teken gestaan van het 'financieel op orde brengen' van de zorgprocessen. Het college heeft de ambitie om de komende vier jaren de inhoud weer meer centraal te stellen. Dit betekent overigens niet dat daarmee de financiële risico's van de baan zijn. De open einde financiering, het onzekere rijksbeleid en onvoorzienbare lokale omstandigheden zullen ook de komende periode ervoor zorgen dat het sociaal domein binnen de gemeentebegroting de meest onzekere begrotingspost is. Daarom is naar onze mening een stringente interne (financiële) beheersing van de processen in het sociaal domein noodzakelijk.

In onze managementletter d.d. 13 januari 2023 hebben we geconstateerd dat de (financiële) interne beheersing binnen het sociale domein kan worden verbeterd. Er vindt achteraf een goede en uitvoerige interne controle plaats, maar de zichtbare interne beheersing in de eerste en tweede lijn ontbreekt. Wij realiseren ons dat dit voor een kleine organisatie niet eenvoudig is. De gevolgen kunnen echter omvangrijk zijn.

Overigens hebben wij begrepen dat er inmiddels diverse maatregelen zijn genomen om de financiële beheersing in de zorgprocessen te verbeteren.

Operationele beheersing binnen het Sociaal Domein is goed

Wij willen onze complimenten uitspreken voor de wijze waarop de gemeente de interne beheersing heeft ingericht om de recht op zorg en uitkering vast te stellen binnen het sociaal domein. Op dit aspect hebben wij geen fouten of onzekerheden geconstateerd. Ook de evaluatie van de prestatieverklaringen die verkregen zijn van de zorgverleners om de prestatieverlevering van zorg in natura achteraf vast te stellen is secuur en gedetailleerd. Onze enige bevinding in dit domein is dat de prestatieverlevering van de zorg niet is geborgd in de organisatie zelf.

Prestatielevering sociaal domein is intern niet geborgd

Om de prestatieverlevering door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen. Op basis van de ontvangen prestatieverklaring van de zorgaanbieders is de totale onzekerheid uit deze hoofde ingeschat op € 0,7 miljoen. Deze onzekerheid kan als volgt worden gespecificeerd:

- Jeugdwet € 0,2 miljoen
- Wmo € 0,1 miljoen
- Pgb € 0,4 miljoen

Wij hebben het totale bedrag als onzeker meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)
Interne beheersing
Speerpunten

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Schattingen sociaal domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost		Oordeel				Toelichting
Nog te betalen zorgkosten			●			De nog te betalen kosten zijn bepaald op basis van de opgaven van de zorgverleners en de afloop van de balanspositie in 2022. Het verschil tussen deze opgaven en de reeds in de administratie verantwoorde lasten zijn als kortlopende schuld verantwoord op de balans. Deze schuld wijkt niet materieel af van onze controlebevindingen.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

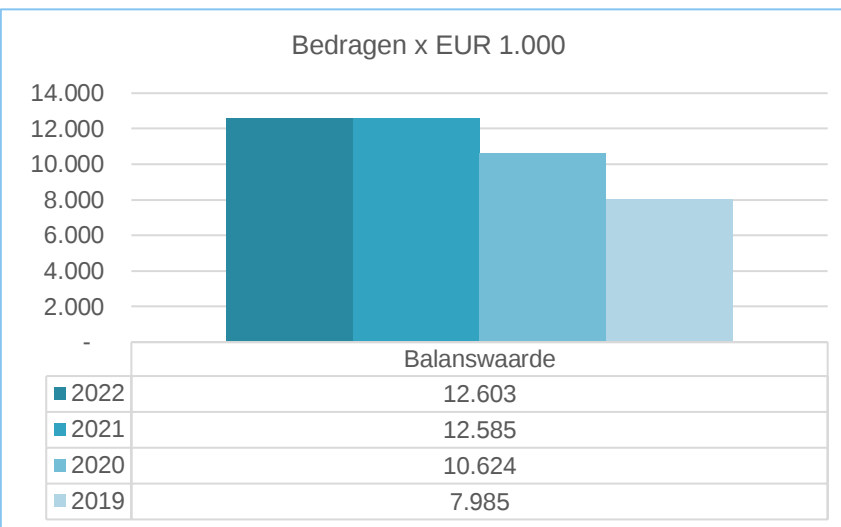
 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Het financiële risicoprofiel van het project Galgeriet is stabiel gebleven

De balanswaarde van het project Galgeriet geeft weer welke kosten de gemeente heeft gemaakt die door verkopen nog moeten worden terugverdiend. Hoe hoger de waarde op de balans, hoe hoger het risico dat er onverwachte verliezen genomen moeten worden. In de grafiek hieronder is het verloop weergegeven van de balanswaarde van het project Galgeriet. Hieruit blijkt dat in twee jaar tijd de uitgaven zijn toegenomen van € 8,0 miljoen naar € 12,6 miljoen, maar dat de balanswaarde in 2022 stabiel gebleven is. Hiermee is het financiële risicoprofiel niet toegenomen.

Project Galgeriet is als grondexploitatie verantwoord

Net als in de jaarrekening 2021, is het project Galgeriet verantwoord als bouwgrond in exploitatie. Hoewel er geen actieve grondexploitatie is geopend, dient het project volgens het BBV in de jaarrekening wel als zodanig verantwoord te worden. Dit houdt onder andere in dat tussentijds winst genomen moet worden op het project zodra de eerste gronden zijn geleverd aan marktpartijen.

Wij merken op dat het project steeds meer kenmerken vertoont van een actieve grondexploitatie. Wij hebben begrepen dat het college er voor gekozen heeft om het project als facilitair grondbeleid te classificeren met als belangrijkste argument dat tijdens de onderhandelingen met de ontwikkelaar de risico's zoveel mogelijk bij de ontwikkelaar komen te liggen en voor de gemeente afgewend worden. Wij willen benadrukken dat er volgens de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving geen sprake is van facilitair grondbeleid. Dit kan namelijk uitsluitend wanneer de gemeente geen grond in eigen bezit heeft. Het is echter geen verplichting om een grondexploitatie te openen voor bouwgronden in exploitatie. Indien de gemeenteraad adequaat meegenomen blijft worden in de (financiële) voortgang van het project, kunnen wij akkoord gaan met de huidige zienswijze van het college.

Wij hebben begrepen dat de raad tevreden is met de mate van risicobeheersing binnen de lijnen van de voorgestelde afspraken in het contract, alsmede met het financieel dashboard. Daarom zal geen afzonderlijke grondexploitatie worden geopend.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Interne beheersing van project Galgeriet is verbeterd

In onze rapportages in 2021 hebben wij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de noodzakelijke verbetering van de interne beheersing binnen het project Galgeriet. Hieraan is op diverse manieren invulling gegeven, waaronder:

- De projectorganisatie is opnieuw vormgegeven, waarbij de externe projectleider is vervangen;
- Een financiële medewerker van de gemeente is vast onderdeel van de projectorganisatie, waardoor de samenwerking tussen de gemeente en de projectorganisatie is verstevigd;
- Het dashboard Galgeriet is verder doorontwikkeld en beter afgestemd op de informatiebehoeften van de gebruikers.

Wij hebben geconstateerd dat bovenstaande maatregelen hebben geleid tot een wezenlijke verbetering van de interne beheersing van het project. Ondanks de verbeteringen in de interne beheersing, blijven de financiële risico's van het project zeer omvangrijk. Alle gronden moeten nog worden geleverd, terwijl een belangrijk deel van de kosten reeds zijn gemaakt. Dit vraagt om een blijvende strakke financiële regie vanuit de gemeente op het project. Op dit moment vindt dit plaats door middel van het Dashboard Galgeriet. Wij zijn van mening dat dit dashboard van voldoende niveau is om de controlerende rol van de gemeenteraad op een goede wijze uit te kunnen voeren. In het bijzonder de verschillenanalyse ten opzichte van het voorgaande dashboard geeft goed inzicht van gewijzigde feiten en omstandigheden.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Alle controleverschillen zijn in de jaarrekening gecorrigeerd

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2022 aanvaardbaar zijn en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria geschikt.

Bij onze controle hebben wij een zeer beperkt aantal onjuistheden geconstateerd. Tevens was het afsluitdossier gedetailleerd en compleet. Deze positieve constatering geven een indicatie dat de financiële administratie en het afsluitingsproces op een goede wijze zijn ingericht en uitgevoerd. Dit is een compliment voor de inzet en werkzaamheden van de medewerkers en adviseurs tijdens de jaarafsluiting.

Alle controleverschillen boven onze rapporteringstolerantie van € 53.000 (10% van de goedkeuringstolerantie) zijn in de jaarrekening gecorrigeerd.

Geen onrechtmatigheid binnen aanbestedingen

In 2021 hebben wij geconstateerd dat er stappen gezet zijn om de rechtmatigheid van de aanbesteding in de organisatie te waarborgen, maar dat dit nog niet geleid heeft tot een structurele verankering van rechtmatigheid binnen de organisatie. Dit is in 2022 onveranderd.

Wij realiseren ons dat het niet eenvoudig is om het aspect rechtmatigheid binnen de aanbestedingsprocedure structureel te borgen binnen de organisatie. Naast kennis en ervaring speelt ook het gedrag en discipline van uw medewerkers een belangrijke rol. Deze 'zachte' aspecten zijn minder makkelijk (bij) te sturen en te ontwikkelen. Wij raden u echter aan om het belang van een juiste aanbestedingsprocedure voor de gemeente bij de medewerkers te blijven benadrukken. Hierbij hoort ook het blijvend op niveau brengen en houden van de kennis van deze medewerkers.

Overigens heeft dit in 2022 niet geleid tot onrechtmatigheden. Op basis van een volledige spendanalyse over de afgelopen 48 maanden heeft de VIC geconstateerd dat in 2022 geen aanbestedingen hebben plaatsgevonden in strijd met Europese aanbestedingsregels. Wel zijn er twee bijzonderheden geconstateerd die op de volgende sheet zijn toegelicht.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onrechtmatige aanbesteding Havenridders werkt niet door in oordeel gemeente

Aanbesteding containerwoningen onder spoed plaatsgevonden

In 2022 zijn 84 containerwoningen aangeschaft voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne voor een totaalbedrag van € 3,7 miljoen. Deze aanbesteding heeft plaatsgevonden middels een gezamenlijk inkooptraject, waarbij gemeente Zaanstad gefungeerd heeft als centrumgemeente. Op basis van werkzaamheden van de VIC is geconstateerd dat er geen Europese aanbesteding heeft plaatsgevonden. In beginsel is hiermee de aanschaf van de woningen onrechtmatig, waarbij deze onrechtmatigheid doorwerkt in de jaarrekening van gemeente Waterland. In dit specifieke geval was er echter sprake van dwingende spoed, omdat de tijd ontbrak om een aanbesteding voor te bereiden. In dit geval dient de aanbesteding achteraf alsnog aangekondigd te worden, zodat marktpartijen zich hiervan in kennis kunnen stellen en mogelijk alsnog bezwaar maken. De VIC heeft geconstateerd dat deze aankondiging achteraf heeft plaatsgevonden en er geen bezwaren vanuit marktpartijen zijn geweest. Hiermee is deze aanbesteding derhalve financieel rechtmatig.

Onrechtmatige aanbesteding Havenridders werkt niet door

Een van de belangrijkste bevindingen van de VIC bij zijn werkzaamheden in 2022 was dat de vernieuwbouw van het schoolgebouw Havenridders niet is aanbesteed door bouwheer Stichting OPSPOOR. Wij hebben echter in dit gecompliceerde dossier geconstateerd dat er voor dit project tussen de gemeente en OPSPOOR sprake is van een subsidierelatie.

Hierdoor werkt de onrechtmatige aanbesteding van de bouw van de school niet door in ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente.

Overigens hebben wij onze zorgen geuit over de interne beheersing vanuit de gemeente op dit project, alsmede over de samenwerking tussen de gemeente en OPSPOOR. Ondanks dat het bouwheerschap volledig is ondergebracht bij OPSPOOR, blijft de gemeente verantwoordelijk voor de kosten van de onderwijshuisvesting. Hiervoor zijn duidelijke kaders opgenomen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Waterland. Uit interne onderzoek van de gemeente, dat door ons is beoordeeld, blijkt dat deze kaders ontoereikend zijn ingevuld.

Wij hebben geconstateerd dat de gegevens die door de architect en, later, OPSPOOR zijn aangeleverd in 2019, 2020 en 2021 niet met voldoende kritisch vermogen zijn beoordeeld. Tevens signaleren wij op basis van schriftelijk aanwezige documentatie dat de gemeente kritische vragen had kunnen (en wellicht moeten) stellen bij de aannames die gemaakt zijn door OPSPOOR, in het bijzonder aan de voorkant van het proces.

Het college heeft inmiddels nader onderzoek laten uitvoeren en maatregelen aangekondigd om herhaling te voorkomen. In het raadsvoorstel d.d. 4 april 2023 is de gemeenteraad hierin meegenomen. Op dit moment is nog niet te zeggen of deze maatregelen toereikend zullen zijn.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening

Prestatielevering inkopen volledig kunnen vaststellen

Wij hebben geconstateerd dat de (vaststelling van de) prestatielevering van inkopen niet altijd zichtbaar in het proces wordt vastgelegd. Dit is bevestigd vanuit de werkzaamheden van de VIC. Het is dit jaar wel mogelijk gebleken om achteraf de prestatielevering aan te tonen door de “prestatie-akkoord-verklaarders” (PAV’ers). Hierdoor resteert er geen onzekerheid meer die tot uitdrukking dient te komen in ons oordeel.

Overschrijding kasgeldlimiet en renterisiconorm

Zoals blijkt uit de paragraaf Financiering is in 2022 zowel de kasgeldlimiet als de renterisiconorm overschreden. De reden hiervoor is dat de ontvangsten uit de levering van de gronden in het project Galgeriet, alsmede de rijksbijdrage voor de aanschaf van de containerwoningen niet zoals verwacht in 2022 hebben plaatsgevonden. Hierdoor heeft het college aanvullende financiering moeten aantrekken, waarbij bewust is ingezet op kortlopende leningen. Wij begrijpen deze keuze vanuit de financiële beheersing van de gemeente.

In de kadernota Rechtmatigheid wordt een overschrijding van de kasgeldlimiet en renterisiconorm beschouwd als formele onrechtmatigheid die niet meetelt voor het oordeel van de accountant ten aanzien van de rechtmatigheid van jaarrekening. Daarnaast heeft provincie Noord-Holland als toezichthouder schriftelijk bevestigd akkoord te kunnen gaan met een tijdelijke overschrijding van beide normen.

Voorziening Riolering fors afgenomen

Uw gemeenteraad heeft met de vaststelling van het gemeentelijke rioleringsplan bepaald om in het tarief voor de rioolheffing niet te sparen voor toekomstige lasten. De middelen worden dan op begrotingsbasis gedoteerd aan een voorziening. Er moet extracomptabel worden aangetoond dat deze middelen binnen een redelijke termijn ingezet worden ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd. In ons accountantsverslag 2021 hebben wij u aangeraden om, gezien de forse omvang van de egalisatievoorziening Riolering, in overleg te treden met het college om de omvang van de voorziening Riolering nader te analyseren op oorzaak en toekomstige inzet. Wij hebben geconstateerd dat deze voorziening in 2022 echter fors is afgenomen, omdat er een verlies is gerealiseerd op het product Riolering van bijna € 1,2 miljoen. De oorzaak van het verlies in 2022 is toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen. Hierdoor bedraagt de voorziening per ultimo 2022 nog € 3,9 miljoen. Toch is nog altijd niet duidelijk wat de oorzaak is van deze hoge voorziening. Daarom is het mogelijk dat een deel van deze voorziening kan vrijvallen ten gunste van het vermogen van de gemeente.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel				Toelichting
Waardering financiële vaste activa			●		We hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de kapitaalverstrekking en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
Waardering (im)materiële vaste activa			●		Aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa ligt de financiële verordening van de gemeente ten grondslag. De gehanteerde afschrijvingspercentages blijken uit de grondslagen van de jaarrekening. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgestemd op de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en daarmee aanvaardbaar. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde uitgangspunten evenwichtig zijn..
Juistheid en volledigheid pensioenvoorzieningen wethouders			●		Gemeente Waterland beheert de pensioenen van haar (voormalige) wethouders in eigen beheer. Ter dekking van dit risico is een voorziening voor wethouderpensioenen (APPA) opgenomen. De gehanteerde parameters voor de berekening van deze voorziening sluiten aan bij recente actuariële uitgangspunten. Derhalve achten wij deze parameters evenwichtig.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Begrotingsrechtmatigheid is niet toegelicht in de jaarrekening

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Op basis van de Financiële verordening gemeente Waterland 2022 informeert het college de raad twee keer per jaar door middel van een tussentijdse rapportage over de verwachte afwijkingen ten opzichte van de begroting van de gemeente. In de tussentijdse rapportage worden verwachte afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van programmaonderdelen in de begroting groter dan € 25.000 toegelicht. Tevens worden afwijkingen op de investeringskredieten toegelicht.

Wij hebben geconstateerd dat er in de jaarrekening geen analyse is opgenomen van de budgetoverschrijdingen per programmaonderdeel. Voor het inzicht in de onrechtmatigheid raden wij u aan om dit vanaf de jaarrekening 2023 wel te doen. Op ons verzoek en ten behoeve van onze controle, heeft het college een dergelijke analyse opgesteld. Op basis van deze analyse is gebleken dat er sprake is van een totale overschrijding van de lasten op programmaonderdeel van bijna € 2,0 miljoen. Voor iedere overschrijding per programmaonderdeel hoger dan € 25.000 is beoordeeld of deze dient mee te tellen voor ons oordeel. Uit deze analyse is gebleken dat hiervan geen sprake is. Wij kunnen ons vinden in de conclusievorming door het college. U kunt deze analyse vinden op de [volgende pagina](#).

Overigens merken wij op dat in de jaarrekening geen analyse is opgenomen van de onderschrijding van de baten. Dit is niet in overeenstemming met de financiële verordening. In de Kadernota Rechtmatigheid is de begrotingsrechtmatigheid echter beperkt tot de uitgaven. Hiermee zijn de baten buiten onze oordeelsvorming geplaatst. Hoewel de geautoriseerde baten op diverse programma's zijn onderschreden, leidt dit niet tot een onrechtmatigheid.

Autorisatie op programmaonderdeel leidt sneller tot onrechtmatigheid

In artikel 5 van de Financiële verordening gemeente Waterland 2022 autoriseert de gemeenteraad de baten en de lasten per programmaonderdeel. Dit is een relatief laag niveau van autorisatie. Bij andere gemeenten zien wij dat de begroting uitsluitend wordt geautoriseerd op programmaniveau, en dat het college de vrijheid heeft om binnen het programma kosten te verdelen over de taakvelden en onderdelen zonder expliciete goedkeuring door de raad. Hiermee wordt het risico op begrotingsonrechtmatigheden verminderd. Dit laat onverlet dat de rapportage wel op het niveau van programmaonderdelen kan blijven plaatsvinden.

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)
Interne beheersing
Speerpunten

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van begrotingsrechtmatigheid

Programmaonderdeel	Toelichting overschrijdingen > € 25.000	Niet mee oordeel	Wel mee oordeel
1.01 Veiligheid	Hogere lasten € 76.000 <i>Bestaand beleid en gecompenseerd met hogere opbrengsten</i>	X	
3.01 Onderwijs	Hogere lasten € 81.000 <i>Gecompenseerd met hogere opbrengsten</i>	X	
3.02 Sociale voorzieningen	Hogere lasten € 1.757.000 <i>Openeinde regeling</i>	X	

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De financiële positie van de gemeente is negatief beïnvloed door investeringen in Galgeriet

In de [grafiek](#) op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Waterland moeten worden opgenomen. Hieruit blijkt dat de financiële positie van uw gemeente aandacht vraagt, in het bijzonder ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang. De belangrijkste reden hiervan is de forse investering in het project Galgeriet. Dit heeft een nadelig effect of zowel de netto-schuldquote als de solvabiliteit. Na de verkoop van de gronden zal de financiële positie een ander beeld geven.

In de tekst hieronder hebben wij de ratio's over 2022 afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen drie jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van de gemeenteklasse tussen 15.000-25.000 inwoners, de provincie Noord-Holland, de gemeenten in de regio Groot-Amsterdam en met Nederland als geheel. Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ratio's zijn:

- De netto schuldquote is in 2022 iets toegenomen. De belangrijkste reden hiervoor is de toename van de totale vreemde vermogen van € 35,9 miljoen naar € 39,1 miljoen. Deze hogere schuld wordt veroorzaakt doordat de investeringen in de bouw van tijdelijke woningbouw op de handbalvelden niet direct door de rijksoverheid zijn gedekt. De verhoging heeft daarom ook een tijdelijk karakter.
- Ten opzichte van andere gemeenten is de netto-schuldquote, in het bijzonder de gecorrigeerde netto-schuldquote, erg hoog. Zeker in vergelijking met andere gemeenten tussen 15.000-25.000 inwoners vraagt uw relatief hoge schuldpositie aandacht. De reden ervan is door de investeringen in project Galgeriet evident.

- Door het hoge positieve rekeningresultaat is de solvabiliteit toegenomen. Hierdoor is de gemeente weerbaarder voor onverwachte tegenvallers. In vergelijking met de andere gemeenten in Nederland en de gemeenten in de provincie en Groot-Amsterdam is de solvabiliteit echter zeer laag. Ook dit kengetal is negatief beïnvloed door de vooruit gefinancierde investeringen in Galgeriet.
- Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente is erg hoog. Dit geeft het hoge risicoprofiel weer van het project Galgeriet voor uw gemeente. Het landelijk gemiddelde is ongeveer 7,6%, terwijl bij Waterland dit percentage 25,6% is. Ten opzichte van de andere gemeenten in de provincie en andere gemeenten met uw omvang is het risicoprofiel nog hoger. Naarmate de grond binnen het project zal worden verkocht, zal dit kengetal de komende jaren dalen.
- De belastingcapaciteit is in 2022 toegenomen ten opzichte van 2021 door de toename van het tarief voor de onroerend zaakbelasting. Het percentage ligt met 115,8% boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van andere gemeenten in uw regio en gemeenten van uw omvang bent u gemiddeld genomen duurder voor uw burgers.
- De structurele exploitatieruimte is in 2022 forst toegenomen naar 4,5%. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten. Er een feitelijk sprake is van een (licht) duurzaam overschot in de exploitatie. De reden hiervan is de toename van de algemene uitkering. Deze is door het college als structureel aangemerkt. Hoewel de vraag is of dit terecht is, is onze ervaring dat andere gemeente dit ook als structurele component meenemen.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De financiële positie van de gemeente is voldoende

Uw weerstandsvermogen geanalyseerd

In de wettelijke paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen. Uit deze analyse blijkt dat het weerstandsvermogen toereikend is om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de minimale eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. Naar onze mening is de informatiewaarde van deze analyse beperkt. Daarnaast hebben wij de volgende observaties:

- Uit de paragraaf blijkt niet duidelijk hoe het maximale financiële risico en de kans van voordoen zijn bepaald. Zo is het maximale risico voor het hoger uitvallen van aanbestedingen geschat op € 150.000. Dit lijkt echter een zeer minimaal bedrag gegeven de aanbestedingen die de gemeente uitvoert. Hetzelfde geldt voor het hoger uitvallen van de kosten in sociale voorzieningen. Het maximaal ingeschatte risico is € 600.000. Onze ervaring is dat een dergelijke overschrijding niet ongebruikelijk is, gegeven ook het feit dat de begroting eerder naar boven is bijgesteld met een bedrag van € 900.000. Hierbij dienen wij ook direct aan te geven dat een risico-inschatting altijd subjectief is. De aard en omvang van de risico's die in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn opgenomen, bepaald onder begeleiding van Naris.
- Wij hebben gesignaleerd dat een aantal genoemde risico's geen materiele betekenis hebben voor de gemeente, mochten zij zich voordoen, maar feitelijk in de meerjarenraming kunnen worden geschat in een scenarioanalyse. Voorbeelden hiervan zijn hogere kosten voor inhuur en hogere juridische kosten.

- Wat ons verder opvalt bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is dat dit bedrag in 2022 is gedaald van € 3,4 miljoen naar € 0,9 miljoen. Een belangrijke reden hiervan is dat het financiële risico op een verlies in project Galgeriet is verlaagd naar 1%. Hierdoor is het hoogste financiële risico uit de paragraaf 2021 weggenomen, waardoor het weerstandsvermogen fors toeneemt van 3,35 in 2021 naar 14,84 eind 2022. Naar de mening van de concerncontroller was het risico in de jaarstukken 2021 niet op een juiste wijze gekwantificeerd. Dit is met de aanpassing in 2022 gecorrigeerd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

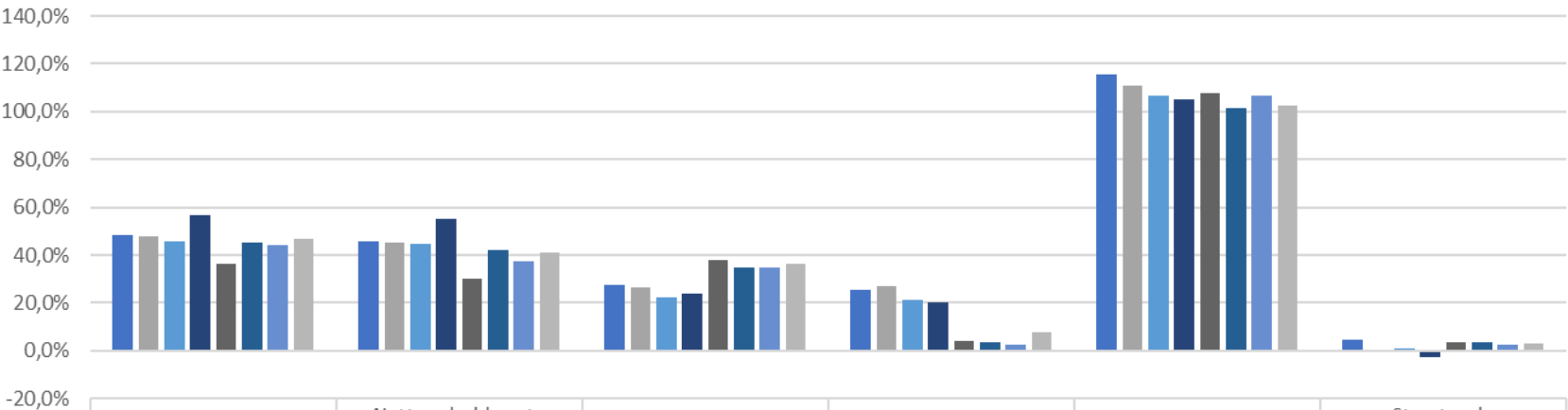
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Kengetallen in %

	Netto schuldquote	Netto schuldquote gecorrigeerd	Solvabiliteit	Grondexploitatie	Belastingcapaciteit	Structurele exploitatieruimte
■ Waterland 2022	48,1%	45,7%	27,4%	25,6%	115,8%	4,5%
■ Waterland 2021	47,6%	45,1%	26,7%	26,9%	110,7%	0,2%
■ Waterland 2020	45,6%	44,4%	22,1%	21,2%	106,6%	0,8%
■ Waterland 2019	56,5%	55,0%	23,7%	20,4%	105,0%	-2,6%
■ Gemeentegrootte 15.000-25.000	36,3%	30,3%	37,7%	3,9%	107,9%	3,3%
■ COROP-regio Groot Amsterdam	45,3%	42,3%	34,7%	3,6%	101,5%	3,6%
■ Noord-Holland 2021	44,3%	37,5%	34,8%	2,6%	106,5%	2,7%
■ Landelijk 2021	46,9%	41,0%	36,1%	7,6%	102,7%	2,9%

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Frauderisico's krijgen een steeds belangrijkere rol in onze controle

De organisatie pakt de beheersing van frauderisico's goed op

De maatschappelijke aandacht voor het onderwerp fraude heeft ervoor gezorgd dat wordt verwacht dat het college en directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

Binnen uw gemeente is een start gemaakt met het inventariseren van frauderisico (factoren). Dit is een belangrijke stap in het expliciet beheersen van de risico's. Tevens is een weerbaarheidsonderzoek uitgevoerd met behulp van een extern bureau. De resultaten van dit onderzoek, alsmede de bijbehorende vervolgacties, worden op dit moment verder uitgewerkt.

Een andere belangrijke actie die is ondernomen is dat NARIS gevraagd is om in de jaarlijkse sessie over risicomanagement aandacht te geven aan frauderisico's. Hierdoor wordt dit thema bij alle leden van het DMT onder de aandacht gebracht en blijft het niet een 'moetje' van de externe accountant en de VIC.

Wij zijn verheugd met het feit dat de organisatie de beheersing van frauderisico's voortvarend oppakt. Wij hebben het college aangeraden om dit proces nog meer prioriteit te geven en het bewustzijn voor fraude en frauderisico's breed in de organisatie uit te dragen..

Frauderisico's in onze controle

Tijdens onze controle hebben ook wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Op basis van onze frauderisico-beoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd of zullen deze bij de eindejaarscontrole uitvoeren:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico besproken met de Auditcommissie, het college, de gemeentesecretaris en de concerncontroller;
- Beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico;
- Beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Controle van de zakelijkheid van omvangrijke grond- en vastgoedtransacties;
- Controle van de interne beheersing rondom misbruik van energietoeslag.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen die een indicatie zijn voor fraude.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing op misbruik en oneigenlijk verbruik is in ontwikkeling

Er is (nog) geen overkoepelend M&O beleid

Binnen de gemeente is nog geen M&O-beleid vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risicogebieden op dit gebied inzichtelijk zijn. Desalniettemin zijn in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Het college heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik impliciet opgenomen in interne controleplannen.

Met betrekking tot preventie om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan, hebben wij in onze managementletter d.d. 13 januari 2023 geconstateerd dat in gemeentelijke regelgeving in een aantal gevallen geen mogelijke maatregelen of sancties bij geconstateerd misbruik of oneigenlijk gebruik zijn opgenomen. Wij raden u aan om de preventie om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan explicieter te verankeren in de processen. Overigens zijn op basis van de werkzaamheden van de VIC en onze werkzaamheden geen signalen verkregen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Het afsluitproces is bijzonder goed verlopen

In onze managementletter van 13 januari 2023 hebben wij ons beeld gegeven op de interne beheersing van uw gemeente. Onze conclusie was dat er in 2022 goede en concrete stappen zijn gezet om de interne beheersing van de gemeente te verbeteren, zonder de kracht van een kleine organisatie te verliezen. De basis hiervan ligt vast in *Visie interne controle 2022*.

De directie heeft in het rapport onder andere de keuze gemaakt om gezien de beperkte omvang van de organisatie niet stringent vast te houden aan de theoretische inrichting van het 3-lines model waarin de interne beheersing geheel in de eerste lijn wordt ondergebracht. In plaats daarvan is voor een hybride inrichting gekozen waarbij de risico's in kaart gebracht worden en per proces stelselmatig onderbouwde keuzes worden gemaakt hoe de interne beheersing wordt ingericht en welke rol de (verbijzonderde) interne controle hierbij kan hebben.

In de praktijk is de uitkomst hiervan vaak dat er binnen het betreffende proces in de eerste lijn te weinig capaciteit aanwezig is om eenduidig de interne controle uit te voeren en te documenteren. Dit betekent niet dat er in opzet geen enkele vorm van interne controle in de eerste of tweede lijn aanwezig is, maar dat het knelpunt vaak zit in het structureel inzetten en zichtbaar documenteren van de uitvoering van deze controlewerkzaamheden.

Gezien de omvang van en beperkte formatie binnen de gemeente begrijpen wij de fundamentele keuze die gemaakt is.

De jaarafsluiting is bijzonder goed verlopen

De jaarafsluiting 2022 is veel beter verlopen dan voorgaand jaar. De organisatie heeft haar planning zonder vertraging gerealiseerd. Tevens was de oplevering van het afsluitdossier van goede kwaliteit. Dit heeft gezorgd voor een efficiënte controle en weinig additionele vragen vanuit ons controleteam. Wij willen hiervoor graag onze complimenten geven.

Daarnaast hebben we in onze managementletter aangegeven dat het college al in staat is om een rechtmatigheidsverklaring af te geven, ondanks het feit dat de interne beheersing in de eerste en tweede lijn verbeterd kan worden. De reden hiervan is dat de VIC gedurende het jaar als derde lijn gegevens-gerichte controles uitvoert en hiermee achteraf onrechtmatigheden constateert en laat corrigeren. Hoewel het voorkeur heeft om als organisatie in het proces zelf in control te zijn, zodat onrechtmatigheden worden voorkomen, past de huidige werkwijze goed in de hiervoor genoemde Visie interne controle 2022.

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij een samenvatting en actualisatie van de managementletter d.d. 13 januari 2023. Voor de gedetailleerde bevindingen en adviezen wij u graag naar deze managementletter.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze samenwerking met uw VIC is goed

Bevindingen werkzaamheden VIC

Net als het afgelopen jaar hebben wij de samenwerking met de VIC als zeer prettig en constructief ervaren. De VIC heeft per proces een rapportage uitgebracht naar aanleiding van de uitgevoerde VIC werkzaamheden over 2022. Deze rapportage was duidelijk met veel informatiewaarde. Er is vooralsnog geen overkoepelend rapport opgesteld met daarin een samenvatting van alle bevindingen. Een dergelijke rapportage met de belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen kan echter als goede basis dienen voor de rechtmatigheidsverantwoording en de afwijkingen die vanaf komend jaar moeten worden opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarnaast kunnen op basis van dit overzicht de aanbevelingen onder eigenaarschap van het DMT worden geïmplementeerd, zodat de interne beheersing van de gemeente meer in lijn gebracht kan worden met de uitgangspunten van de geformuleerde visie. Dit zal leiden tot een efficiënter proces om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Tevens wordt de VIC op deze wijze in positie gezet om bij te dragen aan de lerende organisatie. Derhalve hebben wij het management aangeraden om een dergelijke rapportage met ingang van 2023 op te stellen.

Wij hebben kennisgenomen van de werkzaamheden en bevindingen, en deze gereproduceerd. Hierbij hebben wij geconstateerd dat de vastleggingen goed controleerbaar en onderbouwd zijn met de juiste documenten. Wij zijn niet tot andere bevindingen gekomen dan de VIC. De belangrijkste bevindingen van de VIC zijn geïntegreerd in dit accountantsverslag en meegewogen in ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Ondanks deze positieve woorden zien wij voldoende potentie om de werkzaamheden en impact van de VIC te verbeteren. Onze aanbevelingen hierover hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 13 januari 2023.

Onze visie op uw interne beheersing visueel gemaakt

Daarnaast hebben wij een samenvatting gemaakt van onze conclusies ten aanzien van de interne beheersing langs het 3-lines model. Hiervoor verwijzen wij u naar de [volgende sheet](#). De onderliggende details zijn opgenomen in onze managementletter d.d. 13 januari 2023.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Overzicht van uw processen met onze classificatie van de status van de interne beheersing

Proces	1 ^{ste} lijn	2 ^{de} lijn	3 ^{de} lijn	Toelichting
Inkopen en crediteuren				Prestatielevering inkopen niet altijd zichtbaar vastgelegd, ondergrens vastgelegd. Brondocumenten zijn achteraf beschikbaar.
Aanbestedingen				Rechtmatigheid van aanbesteding nog niet verankerd. Gedurende het jaar geen beoordeling vanuit tweede lijn.
Salarissen				
WMO				Geen controle op prestatielevering van zorg via het berichtenverkeer
Jeugd				Geen controle op prestatielevering van zorg via het berichtenverkeer, voorspellende waarde van projecties kan beter.
Verstekte subsidies				Geen controle op prestatieafspraken, veel handmatige processen, beperkte samenwerking in subsidieketen
Gemeenschappelijke regelingen				Managementinformatie GR'en kan worden verbeterd. Bijdragen niet als verplichting opgenomen.
Treasury				Geen dynamische liquiditeitsbegroting aanwezig
Project Galgeriet				Sterke verbetering met voorgaand jaar, afhankelijkheid van derden, nog steeds zeer hoog risicoprofiel
Ontvangen subsidies				Centraal systeem ontbreekt. Niet geborgd dat aan alle voorwaarden wordt voldaan.
Belastingen en heffingen				Geen functiescheiding bij aanpassing van tarieven en kwijtscheldingen, geen controle op mutaties uit kadaster.
Huren en pachten				Geen overkoepelend inzicht in huur- en pachtovereenkomsten.
Omgevingsvergunningen				
Verkopen en debiteuren				
Planning & control cyclus				Verbeteringen mogelijk in informatiewaarde documenten. Samenhang tussen documenten ontbreekt.
Risicomanagement				Risicomanagement, waaronder fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik, is nog in ontwikkeling.
IT-organisatie				IT-beheersing nog niet op gewenste volwassenheidsniveau, geen backup en recovery test uitgevoerd
Legenda				
				Interne beheersing is niet toereikend voor gemeente met uw omvang; opvolging aandachtspunten is urgent
				Interne beheersing is toereikend voor gemeente met uw omvang; belangrijke aandachtspunten aanwezig, maar niet urgent
				Interne beheersing is toereikend voor gemeente met uw omvang; beperkte aandachtspunten met beperkte urgentie

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Vaststelling van verstrekte subsidies heeft in 2022 niet plaatsgevonden

Vaststelling van verstrekte subsidies heeft niet plaatsgevonden

De vaststelling van de subsidies die in de jaren 2020 tot en met 2022 zijn verleend heeft nog niet plaatsgevonden in verband met de mogelijk nadelige effecten van de COVID-19 epidemie voor de subsidievaststelling. In het tweede kwartaal van 2023 is de vaststellingsdocumentatie beoordeeld ver het subsidiejaar 2021. De beschikkingsbrief zal naar verwachting medio 2023 uitgestuurd worden met daarin de bevestiging van de vaststelling.

Prestatielevering subsidienten niet vastgesteld

Net als in het inkoopproces en de zorgprocessen is het in het subsidieproces noodzakelijk dat de gemeente vaststelt dat de prestaties die verband houden met de verstrekte subsidies daadwerkelijk zijn verricht. Indien deze prestatielevering niet plaatsvindt, kan niet worden vastgesteld dat de maatschappelijke effecten die beoogd zijn met de verstrekte subsidie, daadwerkelijk zijn gerealiseerd. De subsidie is op dat moment niet doelmatig verstrekt. Tevens kan niet (tussentijds) worden beoordeeld of de subsidies onrechtmatig zijn verstrekt, dan wel dat er geen misbruik of eigenlijk gebruik is gemaakt van verstrekte subsidies.

Wij hebben geconstateerd dat deze prestatielevering niet (zichtbaar) plaatsvindt. Daarom raden wij u aan om de tussentijdse bewaking van de prestatielevering in het subsidieproces te versterken, bijvoorbeeld door het opvragen en beoordelen van tussentijdse rapportages en het meerdere keren per jaar gesprekken voeren met de gesubsidieerde organisaties.

Samenwerking in de subsidieketen kan beter

Wij hebben geconstateerd dat de samenwerking tussen de beleidsteams en het subsidieteam beter kan. In het bijzonder de afstemming over doelstellingen, resultaten en voortgang zou versterkt moeten worden. De inhoudelijke expertise van de beleidsteams kan dan ook beter gebruikt worden om de rechtmatigheid en doelmatigheid van de subsidies vast te stellen.

Op basis van werkzaamheden van de VIC is gesignaleerd dat er tot op heden nog beperkt inzicht is of programma's van de subsidieontvangers aansluiten op de maatschappelijke effecten die de gemeente nastreeft. Een betere samenwerking in de subsidieketen kan hier een bijdrage aan leveren.

Uitvoering van subsidieproces kan efficiënter

Wij hebben geconstateerd dat het subsidieproces volledig handmatig wordt uitgevoerd met behulp van Microsoft Excel, alsmede dat binnen het proces geen vier-ogen principe is geïntegreerd. Hierdoor is het proces tijdrovend en is er een hoger risico op foutgevoeligheid. Tevens is het bewaken van de rechten en verplichtingen van de gemeente ten opzichte van de subsidieontvanger minder efficiënt mogelijk. Dit komt onder andere tot uitdrukking in het feit dat binnen het subsidieproces geen zichtbare interne controlemaatregelen plaatsvinden op de naleving van de Algemene Subsidieverordening.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Prestatiemanagement en risicomanagement nog niet in P&C verankert

In onze managementletter d.d. 13 januari 2023 hebben wij geconstateerd dat prestatimanagement nog niet in de P&C cyclus van uw gemeente is verankert. Dit is bevestigd in de jaarrekening 2022. Zoals wij bij onze [analyse van de jaarstukken](#) hebben opgemerkt, ontbreekt het in de programmaverantwoording aan concrete doelstellingen en kritische prestatie-indicatoren.

Dit hebben wij ook waargenomen in de begroting 2023. De activiteiten die in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen zijn concreet geformuleerd op basis van de beleidsdoelen en het bovenliggende maatschappelijke doel. Er is echter nog geen volledige aansluiting tussen het collegeprogramma en de beleidsdoelen. Daarnaast zijn de beleidsdoelen niet SMART geformuleerd, waardoor het beperkt mogelijk is om kritische prestatie-indicatoren te formuleren. Hierdoor is het ook beperkt meetbaar of de beleidsdoelen zijn gerealiseerd.

Wij raden u aan om samen met de gemeenteraad de beleidsdoelstellingen in de begroting en jaarrekening verder concreet te maken en volledig aan te laten sluiten op de uitgangspunten van het collegeprogramma. Hierbij kunnen dan ook kritische prestatie-indicatoren terug komen om te meten of de concreet gemaakte beleidsdoelen daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Risicomanagement - een eerste goede stap gezet

Vorig jaar hebben wij u geïnformeerd dat de organisatie een overeenkomst afgesloten met NARIS, één van de belangrijkste leveranciers van risicomanagement software. Op basis van de NARIS systematiek zijn door het DMT de risico's geïnterpreteerd waarvoor geen expliciete middelen zijn gereserveerd. Tevens zijn daarbij de mogelijke financiële impact van het risico en de kans op het voordoen ervan ingeschat om een onderbouwde berekening te maken van het benodigde weerstandscapaciteit.

Bovenstaande proces laat zien dat er een goede eerste stap is gezet in de ontwikkeling van risicomanagement binnen de gemeente. De primaire invalshoek is echter nog wel de door het BBV afgedwongen actualisatie bij de begroting en jaarrekening, en nog niet een gestructureerd proces om het risicoprofiel van de gemeente te beheersen. Daarbij is er nog geen directe relatie zichtbaar tussen de benoemde risico's en de beleidsdoelstellingen uit het collegeprogramma.

Wij raden u aan om op korte termijn de goede stappen in de ontwikkeling van het risicomanagement voort te zetten door het initiëren van een gestructureerd risicomanagementproces, waarbij de beleidsdoelstellingen uit het collegeprogramma de basis vormen. Door vanuit dit perspectief risico's en interne beheersmaatregelen door te vertalen naar de diverse teams en terug te laten komen in de resultaatgerichte afspraken, ontstaat een proces dat daadwerkelijk bijdraagt aan het beheerst realiseren van uw beoogde beleid.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze visie op de interne beheersing van uw IT-omgeving

De reikwijdte van onze IT-werkzaamheden

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen beoordeeld. Deze maatregelen en bevindingen zijn te verdelen in de volgende categorieën :

- Wijzigingsbeheer
- Beveiliging en toegangscontroles
- IT-operatie (back-up & recovery).

We hebben dit beoordeeld voor de volgende applicaties die binnen de scope van onze controle zijn opgenomen, te weten:

- Key2Financiën (financiële administratie)
- Suite4Sociaal Domein (sociaal domein)
- Motion (salarisadministratie)
- GIS-VG (belastingen)

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Algemeen beeld

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat de IT-beheersing binnen de gemeente zich bijna op het gewenste volwassenheidsniveau bevindt, maar op onderdelen kan worden verbeterd.

De gemeente heeft samen met haar IT-partners (waaronder KPN en Centric) verschillende IT-beheersmaatregelen getroffen die de continuïteit en veiligheid van haar geautomatiseerde gegevensverwerking kunnen waarborgen. De leveranciers vullen deze in als onderdeel van hun overeengekomen dienstverlening en producten. De invulling van de IT-beheersing door de gemeente zelf is gebaseerd op haar risicoanalyse en beleidsdocumenten. Beheersmaatregelen binnen deze opzet zijn vaak wel getroffen, maar nog niet altijd adequaat geformaliseerd, gedocumenteerd of aantoonbaar gecontroleerd.

Onze detailbevindingen hebben wij gedeeld met het management. De meest urgente daarvan was onze waarneming dat er geen periodieke uitwijk- of calamiteitentest is uitgevoerd in 2022. Wij hebben het college dringend geadviseerd om dit periodiek uit te laten voeren. Zeker met cybercrime als een van de voornaamste IT-risico's, is het niet alleen van belang om maatregelen getroffen te hebben, maar ook tijdig eventuele incidenten te kunnen opvolgen en herstellen.

Mede door deze bevindingen hebben wij de controle van de jaarrekening 2022 volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Speerpunten van de raad

Op 26 september 2022 hebben wij ons controleplan 2022 besproken met de auditcommissie. Tijdens deze vergadering heeft de auditcommissie ons de volgende speerpunten meegegeven:

- Interne beheersing van het project Galgeriet;
- Wijze van prestatievaststelling van gesubsidieerde activiteiten;
- Interne beheersing rondom misbruik van energietoeslag.

Tijdens onze controle hebben wij specifieke aandacht besteed aan deze speerpunten. Onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van het project Galgeriet zijn [hier](#) opgenomen. De wijze van prestatievaststelling van gesubsidieerde activiteiten hebben wij [hier](#) uiteengezet. De interne beheersing rondom misbruik van de energietoeslag hebben we hieronder beschreven.

Interne beheersing misbruik energietoeslag is toereikend

Wij hebben geconstateerd dat het proces rondom de aanvraag, toekenning en betaling van de energietoeslag toereikend is geweest. Om het proces goed te kunnen uitvoeren is aansluiting gezocht bij de bestaande processen en procedures rondom de uitvoering van de participatiewet. Hoewel er, net als bij de participatiewet, geen expliciet proces is opgezet om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan, zijn in het proces wel impliciet verschillende processtappen opgenomen om aanvragen die niet voldoen aan de voorwaarden te signaleren.

Een belangrijk aanknopingspunt bij de beoordeling van ontvangen aanvragen was of de aanvrager reeds een bijstandsuitkering ontvangt. In dat geval heeft de aanvrager immers recht op energietoeslag. Hiervoor is bij iedere aanvraag de uitkeringsadministratie geraadpleegd.

Deze aanvragen zijn vervolgens zonder verder onderzoek goedgekeurd. Wij kunnen ons vinden in deze werkwijze omdat gedurende in de processen rondom de bijstandsuitkeringen periodiek wordt getoetst of de uitkering nog terecht wordt betaald, onder andere op basis van signalen van belastingdienst, het UWV en vanuit de gemeentelijke basisadministratie.

Aanvragen die gedaan zijn door inwoners die geen recht hebben op een bijstandsuitkering zijn individueel beoordeeld of zij voldoen aan de voorwaarden zoals opgenomen in de Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Waterland 2022. Bij de controle hierop is gebruik gemaakt van dezelfde informatiebronnen als beschikbaar voor de controle op de bijstandsuitkeringen, waaronder gegevens van de belastingdienst, het UWV en de gemeentelijke basisadministratie.

Om de juiste werking van het proces en de rechtmatigheid van de betaalde energietoeslag te beoordelen hebben wij samen met de concerncontroller een deelwaarneming uitgevoerd. Hierbij hebben wij geconstateerd dat in één geval de energietoeslag is uitgekeerd aan een aanvrager met een inkomen dat € 20 lag boven het in de beleidsregels genoemde maximale inkomen. Wij hebben echter begrepen dat het college, in overleg met de raad, heeft besloten om een inkomensdrempel te accepteren dat maximaal € 50 hoger is dan 120% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Het totaalbedrag aan betaalde energietoeslag in de jaarrekening 2022 bedraagt € 0,8 miljoen. Wij hebben geconstateerd dat er geen individuele toeslagen zijn betaald dan het wettelijke bedrag van € 1.300.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - aanpassingen verslaggeving en rapportage

Wijzigingen in de controleverklaring

Gebruikers van jaarrekeningen vragen zich al langere tijd af welke werkzaamheden accountants uitvoeren op het gebied van fraude en continuïteit bij de controle van jaarrekeningen. Ook is er bij andere belanghebbenden een toenemende behoefte aan transparantie in zowel de jaarrekening als het jaarverslag over deze onderwerpen. Dit heeft ertoe geleid dat de controlestandaarden op deze gebieden zijn uitgebreid en in de controleverklaring bij de jaarrekening van uw gemeente twee nieuwe secties zijn opgenomen, te weten:

- Controleaanpak frauderisico's
- Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

In deze secties is specifiek ingegaan welke risico's wij zien ten aanzien van beide onderwerpen, alsmede welke controlewerkzaamheden wij hebben uitgevoerd om deze risico's af te dekken. Waar nodig hebben wij in onze controleverklaring verwezen naar toelichtingen over deze onderwerpen in het jaarverslag en/of de jaarrekening.

Aanpassingen in Notitie Overhead

De Notitie Overhead van de commissie BBV is geactualiseerd. Een belangrijke aanpassing is de definitie van het begrip overhead zelf. Ook zijn er voorbeelden toegevoegd die antwoord geven op actuele vraagstukken. Het concept van de notitie is inmiddels voorgelegd ter consultatie via de website van de commissie BBV. De definitieve versie van de notitie verschijnt naar verwachting eind juni 2023 en wordt van toepassing met ingang van de begroting 2024. De concept Notitie kunt u [hier](#) vinden.

Duurzaamheidsverslaggeving is onderweg

Het thema duurzaamheid wordt steeds belangrijker in de jaarverslagen van overheden en organisaties. Hierbij speelt het begrip ESG een belangrijke rol. Hierbij staat ESG voor Environment, Social en Governance. Voor uw gemeente kunnen bijvoorbeeld ESG-normen worden gebruikt om te meten hoe duurzaam en maatschappelijk verantwoord uw gemeente is. Dit kan bijvoorbeeld omvatten hoe de gemeente omgaat met klimaatverandering, hoe ze de leefkwaliteit verbetert voor haar inwoners, hoe transparant en effectief de gemeentelijke bestuursstijl is, en hoe ze omgaat met diversiteit en inclusie.

Duurzaamheidsinformatie in jaarverslagen van grote bedrijven moet vanaf 2025 getoetst worden door accountants (op basis van de zogeheten Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)). Het is onze verwachting dat de CSRD binnen afzienbare tijd ook van toepassing wordt voor maatschappelijke organisatie, zoals gemeenten. Graag gaan wij de komende jaren, als onderdeel van onze dienstverlening, met u in overleg wat dit voor uw gemeente betekent met als doel om de organisatie klaar te maken voor de verplichting tot duurzaamheidsverslaggeving.

Herinvoering eigen bijdrage Wmo-voorzieningen

Het kabinet gaat de eigen bijdrage Wmo-voorzieningen opnieuw invoeren. Vanaf 2026 wordt die eigen bijdrage van hulpbehoevenden weer afhankelijk van het inkomen. Nu betaalt iedereen een vast bedrag per maand. Dat heeft het kabinet besloten, staat in de vrijdag openbaar gemaakte voorjaarsnota.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - beleid en kaderstelling

Adviesrapport “Elke regio telt” uitgebracht

Drie adviesraden, te weten de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) hebben een adviesrapport uitgebracht onder de naam ‘Elke regio telt’. Dit rapport staat stil bij regionale verschillen in welvaart en welzijn en de rol die de overheid daarbij speelt.

Om de onwenselijke brede welvaartsverschillen in Nederland tegen te gaan, adviseren de raden het volgende:

- Herijk de reguliere beleids- en investeringslogica van het Rijk, door het rijksbeleid te richten op brede welvaart in alle regio's en het mogelijk maken om budgetten te bundelen.
- Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling, door regio's kansenagenda's te laten ontwikkelen voor een grotere brede welvaart en als rijksoverheid langjarige investeringsbudgetten beschikbaar te stellen.
- Werk aan een vitale relatie tussen regio's en de rijksoverheid door te werken aan een modern spreidingsbeleid en het realiseren van vertegenwoordiging van regio's bij het Rijk en van de rijksoverheid in regio's

De uitkomsten van dit adviesrapport kunnen mogelijk een belangrijk effect hebben op uw regio en de herziening van de financiële verhoudingen vanaf 2026. Het kabinet heeft aangegeven om nog voor het zomerreces een reactie naar de Kamer te sturen. Het adviesrapport kunt u [hier](#) vinden.

Invoering Omgevingswet een feit

Na een invoeringsproces dat enkele jaren heeft geduurd, is de Omgevingswet dan toch een feit. Op 14 maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Hiermee is er duidelijkheid gekomen over de invoeringsdatum en ook geborgd dat gemeenten voldoende voorbereidingstijd hebben.

Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet, heeft de VNG een zogenaamde self-assessment gelanceerd onder de naam Klaar voor de Start. Aan de hand van een aantal stellingen langs negen thema's krijgt u inzicht waar uw gemeente staat richting inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar ook voor de periode daarna. Het self-assessment kunt u [hier](#) vinden.

Nieuwe financiering gemeenten pas vanaf 2027

Uit de landelijke Voorjaarsnota blijkt dat het kabinet gemeenten vanaf 2027 een structureel bedrag toekent van € 1,0 miljard euro, naast een zogeheten volume-indexatie. De Voorjaarsnota maakt ook duidelijk dat de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) de maatstaf wordt voor de groei van het gemeentefonds. Die vorm van indexatie moet voor meer stabiliteit zorgen. De meicirculaire zal naar verwachting een raming bevatten van het bedrag waarmee de fondsen vanaf 2027 worden geïndexeerd.

Oorspronkelijk had het kabinet het voornemen de nieuwe financierings-systeem in 2026 te laten ingaan. Dat wordt, blijkens de Voorjaarsnota, nu 2027. De exacte invulling van die financieringssysteem moet nog verder worden uitgewerkt. Ondanks de extra middelen vanaf 2027 jaar blijven voor gemeenten in de jaren vanaf 2026 forse kortingen in de boeken staan:

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - handreikingen en notities van commissie BADO

Handreiking Uniform Control Framework

Veel gemeenten zijn bezig om de interne beheersing binnen de organisatie verder te ontwikkelen en uit te bouwen. Een vorm waarin dit gedaan kan worden is het control framework. De directe aanleiding om het control framework verder te ontwikkelen is de invoering van de rechtmatigheids-verantwoording.

Om gemeenten meer richting te geven aan de inrichting van het control framework en de keuzes die hierbij gemaakt kunnen worden, heeft de commissie BADO een handreiking opgesteld voor het ontwikkelen van interne controle frameworks bij gemeenten. De handreiking geeft gemeenten op hoofdlijnen inzicht in hoe ze kunnen nadenken over het voor hen meest passende interne controleraamwerk. De notitie is [hier](#) te downloaden.

De commissie BADO zal naar aanleiding van deze notitie bezien of een inventarisatie van best practices kan worden gemaakt, zodat aan hand van praktijkvoorbeelden meer diepgang gegeven kan worden aan de verdere uitwerking en toepassing van een control framework.

Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag

Door de forse toename van het aantal specifieke uitkeringen moeten gemeenten en provincies steeds meer gegevens vastleggen, waarbij iedere specifieke uitkering weer andere eisen stelt. De toegenomen verantwoordings-eisen belasten ook de jaarrekeningcontrole. Voor de accountant wordt het steeds moeilijker om de controleactiviteiten uit te voeren binnen een beperkt tijdsbestek. Iedere te controleren specifieke uitkering verhoogt eveneens de controlekosten.

Daarom heeft de commissie BADO de Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag opgesteld. In deze notitie wil de commissie een handreiking doen, over hoe de administratieve en controlelasten bij specifieke uitkeringen met een gering bedrag beperkt kunnen worden. De handreiking heeft (nog) geen werkingkracht, maar wordt naar verwachting wel betrokken bij het herzien van de Financiële Verhoudingenwet in 2024. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Handreiking Continuïteit

Bij het opstellen en presenteren van de financiële overzichten moet het college inzicht geven in gebeurtenissen of omstandigheden die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de financiële positie. Vaak gebeurt dit in de paragraaf Weerstandsvermogen. De gemeenteraad zal ten minste twee keer per jaar, bij de begrotingsbehandeling en bij de vaststelling van de jaarrekening, aandacht schenken aan de (ontwikkeling) van de financiële positie van de gemeente. Op welke wijze de accountant inspeelt op de geschiktheid van de door het college gehanteerde veronderstellingen voor het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie, is een kwestie van professionele oordeelvorming en wordt aangepast aan de specifieke omstandigheden en complexiteit van de controle. Bij een verhoogd risico dat de financiële positie niet toereikend is om de financiële risico's op te vangen, zijn redelijkerwijs meer werkzaamheden noodzakelijk. Omdat deze uitgangspunten niet concreet zijn, heeft de commissie BADO de Notitie Continuïteit uitgebracht. Deze notitie is bedoeld ter ondersteuning van raad, college en accountants bij het verkrijgen van inzicht dat de jaarrekening geeft in de financiële positie. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

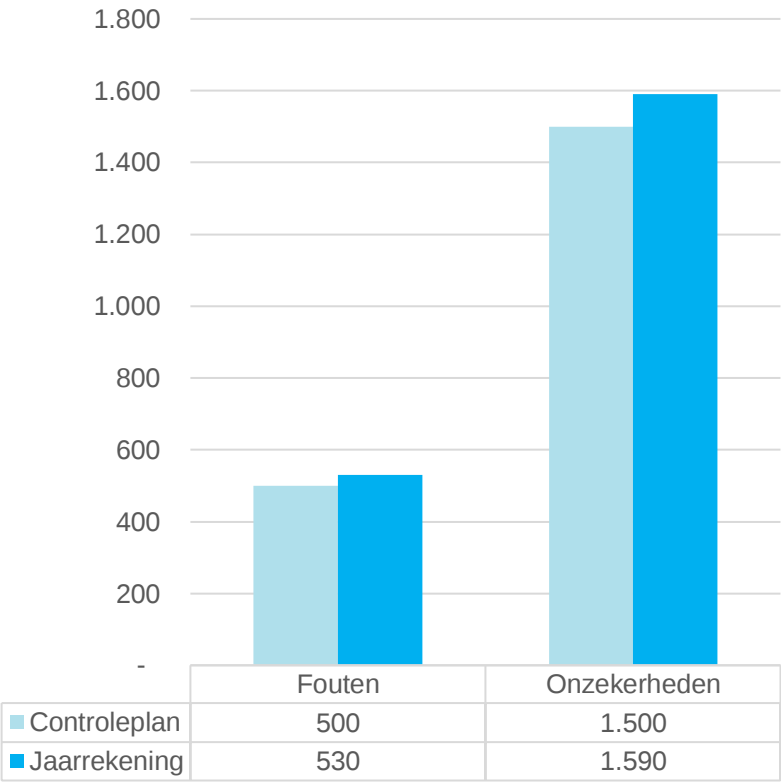
De materialiteit is gedurende de controle niet gewijzigd

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’ in onze controleverklaring.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves.

In het auditplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van € 500.000. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, iets hoger waren dan de bijgestelde begroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, hebben wij de materialiteit ook naar boven aangepast op een bedrag van € 530.000.

Controletolerantie x EUR 1.000

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als Qconcepts vinden wij het van belang u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Auditplan	Management-letter	Accountants verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van Qconcepts	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Geen bevindingen bij de controle van de Sisa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2022.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekeningOntwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (1/3)

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
JenV A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
FIN C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C55	Aanpak energie armoede	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (2/3)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekeningOntwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (3/3)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute_deel gemeente	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H25	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

De bezoldiging van uw topfunctionarissen (WNT) is juist verantwoord

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:

<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring gemeente Waterland bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een nieuwe WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

Aantal topfunctionarissen	U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2022. Gedurende het jaar zijn er geen mutaties geweest in de topfunctionarissen.
Aard dienstverband	Beide topfunctionarissen zijn het gehele jaar in loondienst geweest.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2022 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben onze naleving van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van Qconcepts en de onafhankelijkheidsafspraken met gemeente Waterland met betrekking tot onze dienstverlening in 2022 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

Onze urenbesteding is in overeenstemming met verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controle team. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Gepland	Gerealiseerd
Partner	104	24
Manager	124	154
Senior professional	192	246
Totale uren	420	424

Onze werkelijke urenbesteding ligt in lijn met onze verwachte urenbesteding.

Qconcepts

Reitscheweg 45
5232 BX 's-Hertogenbosch
t +31 (0)73 - 61 32 510
e info@qconcepts.nl
i qconcepts.nl

